

# Üniversite Gençlerinin Kur'an'a Dair İlgisi, Algısı ve Bilgileri: Giresun Üniversitesi Örneği

Abdullah Aygün\*

Hayrettin Karadeniz\*\*

## Öz

Üniversitelerde öğrenim gören gençler, üniversite öncesi örgün eğitimde Kur'an'a dair çeşitli bilgiler almaktadır. Aile ve çevreleri de gençlere benzeri bilgiler vermektedir. Bu bilgiler, onların Kur'an'ı tanımlarını ve ona karşı tutum geliştirmelerini sağlamaktadır. İşte bu çalışmada, üniversite gençlerinin Kur'an hakkındaki birtakım ilgi, algı ve bilgileri, kız ve erkek öğrenciler ile lisans ve ön lisans öğrencileri arasında farklılaşma olup olmadığı açısından incelenmiştir.

Giresun Üniversitesi öğrencilerinden rastgele yöntemle örneklem alınmıştır. Veriler, frekans dağılımı, yüzdelik oranlar ve ki-kare analizleri ile ortaya çıkarılmıştır. Kız öğrencilerin, Kur'an'a dair ilgi, algı ve bilgilerinin birçok bakımdan erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmüştür. Aynı şekilde lisans ve ön lisans öğrencileri arasında da bazı hususlarda farklılaşma tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre bazı önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma sonucuna göre üniversite gençleri arasında Kur'an'a dair önemli bir ilgi ve genel kültür oluştuğu söylenebilir. Ancak ortalama sonuçlar iyi düzeyde görülse de ülke ve milletimizin özellikleri, örgün ve yaygın eğitim imkanları dikkate alındığında bu oranların çok daha yukarılara çıkarılması gerektiğini ifade etmek gerekir. Bunun için Kur'an, meal ve tefsir okumayı özendirici çalışmalar yapılmalıdır. Üniversitelere, "Kur'an ve Meali" gibi seçmeli dersler konulmalıdır. Dil, üslup, mantık, kültür, eğitim seviyesi gibi hususlar göz önünde bulundurularak, gençlerin okuyabileceği mealler ve tefsirler hazırlanmalıdır.

**Anahtar kelimeler:** Kur'an, Üniversite Gençliği, İlgisi, Algısı, Bilgi.

---

\* Yrd. Doç. Dr., Giresun Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, abduallahaygun@yahoo.com

\*\* Yrd. Doç. Dr., Giresun Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, hayrettinkaradeniz28@hotmail.com

# **The Interests, Senses and Knowledges of University Youth About Quran: A Case Study of Giresun University**

## **Abstract**

Young people who study in the universities have been acquiring some knowledges on Quran in the formal education pre-university period. At the same time they also have been obtaining similar knowledges via family and environment.

This knowledges have been providing them to recognise and develop an attitude toward the Quran. In this survey, some interests, senses and knowledges of university youth about Quran were examined in terms of whether differentiation among male and female students with graduate and undergraduate students.

The sample was taken from Giresun University students with random method. The data were revealed by means of frequency distribution, percentages and chi-squared analyses. In this survey, has been seen the interests, senses and knowledges of female students about Quran is more than male students in many aspects. Similarly, differentiation between graduate and undergraduate students at some matters have been determined. According to the results, are made some suggestions.

According to the research results, it can be said that there is an important interest towards Quran and general culture among university youth. However although average results seem to be at a good level, considering properties of our country and nation, organized education opportunities, these rates should be performed. Selectable lessons such as Quran and its Meal should be placed. Considering factors such as language, style, logic, culture and education level, Meals and tafsihs that can be read by young people should be prepared.

**Keywords:** Quran, University Youth, Interest, Sense, Knowledge.

## Giriş

Ülkemizde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DİKAB) Dersi zorunlu olarak okutulmaktadır. Bunun yanında öğrencilerin önemli bir kısmı, ev/ailede, yaz dönemi Kur'an Kurslarında din eğitimi almaktadır. Medya araçları, cuma vaazları ve çeşitli sohbet ortamları da dini bilgiler edinmelerini sağlamaktadır.

Liselerden mezun olan öğrencilerin önemli bir bölümü, üniversitelerde eğitimlerine devam etmektedir. Üniversitelerde okuyan bu gençlerin tutum ve davranışları hakkında alan araştırmaları yapılmaktadır. Üniversite gençliğinin dini tutum ve davranışları da bu araştırma konularındandır. "Modernleşme-Sekülerleşme Sürecinde Türk Gençliğinin Anlam Dünyasında Dinin Yeri (Çukurova Üniversitesi Örneği)" (Yapıcı, 2009, s. 1-38 ), "Üniversite Gençliğinin Alkol ve Uyuşturucuya İlişkin Tutumları (Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Çimkent Örneği)" (Doğan, 2002, s. 55-67), "Üniversite Gençliğinin Din, İslam ve Terör İlişisini Algılayışı (Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği)" (Taş ve Uçar, 2004, s. 249-274), "Üniversite Öğrencilerinin Dini Başačkıma Tutumları Üzerine Bir Araştırma (Dicle Üniversitesi Örneği)" (Çayır ve Arpacı, 2011, s. 205-246), "Dini Kavramlarla İlgili Algıların Oluşumunda Çocukluk Döneminin Etkisi: Gümüşhane Üniversitesi Örneği" (Kartopu ve Tanrıverdi, 2013, s. 621-656) başlıklı çalışmalar bunların bir kısmıdır. Üniversite gençlerinin Kur'an'a dair ilgi, algı ve bilgilerini ölçen bir çalışma, Kur'an ve onunla ilişkili olarak tefsir ve meal çalışmalarına, DİKAB (Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) Derslerinden, Kur'an Kurslarına ve hatta vaazlara kadar geniş bir alanda yürütölmekte olan faaliyetlere katkı sağlayacaktır.

Dindarlık bakımından erkekler ile kadınları karşılaştıran çalışmalar yapılmaktadır (Cirhinlioğlu ve Ok, 2011, s. 121-141; Taş, 2005). Bu araştırmada, Kur'an'a dair ilgi, algı ve bilgi açısından üniversitede okumakta olan kız ve erkek öğrenciler arasında nasıl bir farklılaşma olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Aynı şekilde lisans öğrencileri ile ön lisans öğrencileri arasında da farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Bilindiği gibi üniversite öğrencileri, ilkokul 4. sınıftan itibaren en az 9 yıl gibi uzun bir örgün ve yaygın eğitim sürecinden geçerek üniversitede öğrenime başlamaktadır. Bu aşamalardan geçmiş ve Giresun Üniversitesi'nde (GRÜ) öğrenim görmekte olan kız ve erkek öğrenciler ile lisans ve ön lisans öğrencileri arasında, söz konusu açılardan bir farklılaşma olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma, Kur'an hakkındaki ilgi, algı ve bilgileri ölçmek üzere, herkesin rahatlıkla cevaplayabileceği bir anket çalışmasıyla yapılmıştır. Analizler üç ana başlıkta toplanmıştır. Birinci başlıkta ilgiye, ikinci başlıkta algıya, üçüncü başlıkta ise bilgiye dair bulgular değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin Kur'an'a olan ilgisini bazı açılardan ölçmeye yönelik anket sorularının sonuçları, 7 alt başlıkta değerlendirilmiştir. Kur'an hakkındaki bazı algıları ölçmeye yönelik

olarak, muhteva ve modern yaklaşımlar ile ilişkili ikişer soru sorulmuştur. Bir soru da oldukça yaygın geleneksel algı ile ilgilidir. Üçüncü ana başlıkta, Kur'an'a dair bazı genel bilgileri tanımaya yönelik ölçüm yapılmıştır. Sözkonusu ilgi, algı ve bilgi düzeylerinin farklı açılardan başka sorularla da irdelenebileceğini ifade etmek gerekir. Bazı sonuçlar Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından açıklanan, Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinin amaç ve hedefleri ile karşılaştırılmıştır. Araştırmamız sırasında, anket sorularımızdan üçünün, Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) tarafından 2014 yılında TÜİK'e yaptırılan Türkiye'de Dini Hayat Araştırması adlı çalışmada yer alan bazı sorular ile örtüştüğü görülmüştür. Bu sonuçların mukayesesi de yapılmıştır.

Bulgular, *cinsiyet ve öğrenim düzeyi (lisans ve ön lisans)* değişkenlerine göre analiz edilmiştir. Üçüncü ve son bölüm tabloları, öğrenci ailelerinin ikamet ettiği yerler değişkeni açısından da incelenmiştir. Ayrıca her tablonun ki-kare testi sonuçlarına yer verilmiş ve tabloların analizleri istatistiksel bakımdan değerlendirilmiştir.

### **Araştırmanın Amacı**

Bu araştırmanın amacı, lise mezunu (İmam-Hatip Liseleri hariç) olan ve üniversitede eğitim-öğretim gören öğrencilerin Kur'an'a dair ilgi, algı ve bilgilerinin, kız-erkek ve lisans-ön lisans açısından farklılık gösterip göstermediğini ölçmektir. Erkeklerin mi yoksa kadınların mı daha dindar olduğuna dair tartışmalar yapılmaktadır. Bu çalışma, Kur'an ekseninde bazı açılardan sözkonusu tartışmaya katkı sağlamayı hedeflemektedir. Aynı şekilde eğitim düzeyi yükseldikçe öğrenciler arasında Kur'an'a dair ilgi algı ve bilgi bakımından ayrışma olup olmadığını tespit etmektir. Ailelerinin ikamet ettiği il, ilçe ve köy gibi yerlere göre öğrencilerin Kur'an hakkındaki bazı genel bilgileri tanıma düzeylerinde farklılaşma olup olmadığını ortaya koymaktır. Üniversite gençlerinin, Kur'an etrafında oluşan ilgi, algı ve bilgilerinin düzeyini ortaya çıkarmak ve elde edilen somut bulgulara göre bazı önerilerde bulunabilmektir. Kur'an, tefsir, meal alanlarında yapılan çalışmalara ışık tutmaktır.

### **Hipotezler**

Üniversite gençlerinin;

1- Kur'an hakkında ilgi, algı ve bilgi düzeyi, kız öğrenciler ile erkek öğrenciler bakımından farklılık gösterir.

2- Kur'an hakkında ilgi, algı ve bilgi düzeyi, lisans ve ön lisans seviyesinde olanlar bakımından farklılık gösterir.

3- Kur'an hakkında genel bilgiye sahip olma bakımından, ailesi köy veya belde de oturan öğrenciler ile ailesi il veya ilçe merkezinde oturanlar arasında bir farklılaşma vardır.

4- Kur'an'ın meal ve tefsirini okuma istek düzeyi yüksektir.

5- Üniversite öncesi öğrendikleri Kur'an'a dair temel bilgileri tanıma oranı yüksektir.

Bu hipotezler, ankete katılan üniversite öğrencilerinin verdikleri cevaplara göre test edilecektir.

### **Kullanılan Yöntem ve Teknikler**

Araştırmanın teorik kısmını literatür taraması, uygulamalı kısmını ise anket tekniği oluşturmaktadır. Anket uygulamasında orantılı ve dengeli örneklem alınma yoluna gidilmiştir. Hem ön lisans düzeyinde okuyan öğrencilerin 1. ve 2. sınıflarından; hem de lisans düzeyinde okuyanların 1., 2., 3., ve 4. sınıflarından temsili örneklem alınmıştır. Bu çalışmada hata payı %5, güven düzeyi %95, örneklemin alındığı evrenimiz ise 13028 olup, alınan temsili örneklem (<https://tr.surveymonkey.com>) sayısı da 375 olarak belirlenmiştir. Elde edilen veriler, SPSS 17.0 paket programda analiz edilerek bulgular yorumlanmıştır. Tüm sorular için güvenilirlik analizi\* yapılmış olup, bu teste göre Cronbach Alpha ( $\alpha$ ) değeri 0,702 bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir (Durmuş, Yurtkoru, Çinko, 2013, s. 8).

### **Araştırma Sınırlılıkları ve Evreni**

Araştırmanın hedef kitlesini, İmam Hatip Lisesi (İHL) mezunu hariç diğer tüm lise mezunu öğrenciler oluşturmaktadır. Bu nedenle İHL mezunu öğrencilerin doldurduğu çok az sayıdaki anket formları ayıklanarak diğer lise mezunlarından elde edilen veriler değerlendirmeye alınmıştır. Diğer yandan bu araştırma, Giresun il merkezinde bulunan fakülte ve yüksekokullarda okuyan öğrencilerle sınırlıdır. Bu okullar; Eğitim Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Tıp Fakültesi, Konservatuar, Yabancı Diller Yüksek Okulu, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu'dur. *Evren büyüklüğü* de adı geçen fakülte ve yüksekokullarda 2015 yılı bahar dönemi toplam öğrenci sayısı olan 13028'dir.

---

\* Araştırma kapsamında öğrencilere yöneltilen sorulardan ikisine ait sonuç tabloları güvenilirlik testi sonuçları dikkate alınarak çalışmadan çıkarılmıştır. Bu soruların ilki "subhaneke" olarak bilinen duanın, Kur'an'ın ilk suresi olup olmadığı şeklindeydi. Öğrencilerin %48,9'u buna katılmadığını, %24,3'ü kararsız olduğunu belirtmiştir. %26,8'inin ise buna katıldığı görülmüştür. İkincisi ise "Kevser Suresi"nin Kur'an'ın son suresi olup olmadığı üzerinedir. %31,8 oranındaki grup buna katılmamıştır. %42,8 kararsız kalırken, %25,4 oranındaki bir grup ise "Kevser Suresi"nin son sure olduğuna katılmıştır.

## Temsili Örneklemin Demografik Durumu

### Frekans Dağılımı

Cinsiyete Göre Frekans		
<u>Cinsiyet</u>	<u>Sayı</u>	<u>Yüzde (%)</u>
Erkek	164	43,7
Kız	211	56,3
Toplam	375	100,0

  

Öğrencinin Devam Ettiği Fakülte / Yüksekokul'a Göre Frekans		
<u>Eğitim Düzeyi</u>	<u>Sayı</u>	<u>Yüzde (%)</u>
Ön Lisans	144	38,4
Lisans	231	61,6
Toplam	375	100,0

  

Ailenin Oturduğu Yere Göre Frekans		
<u>Ailenin Oturduğu Yer</u>	<u>Sayı</u>	<u>Yüzde (%)</u>
İl Merkezi	190	50,7
İlçe Merkezi	114	30,4
Köy/Belde	71	18,9
Toplam	375	100

Tabloda görüldüğü gibi toplam örneklem sayısı 375 olup, bunların 164'ü erkek (%43,7), 211'i (%56,3) ise kız öğrencidir. Ön lisans öğrencilerinden 114 (%38,4), lisans öğrencilerinden ise 231 (%61,6) örneklem alınmıştır. Örneklem sayısının orantılı ve dengeli olarak alındığı evrenimizde, ön lisans öğrenci sayısı lisans öğrenci sayılarına göre daha az olduğu için temsili örneklem de buna göre daha az orandadır. Öğrenci ailelerinin %50,7'si il merkezinde, %30,4'ü ilçe merkezinde, %18,9'u da köy ya da beldelede oturmaktadır. Öğrencilerin %69,9'unu 19-21, %27,4'ünü 22-24, %2,7'sini ise 25 ve üzeri yaş gurupları oluşturmaktadır.

## Araştırmanın Bulguları ve Analizi

### A- Kur'an Hakkında İlgiye Dair Bulgular

Araştırmamızda öncelikle, GRÜ öğrencilerinin Kur'an'a dair ilgilerini ölçmek amacıyla yöneltilen sorulara verdikleri cevapların analizi yapılacaktır. Herhangi bir şeye karşı duyulan merak, temayül ve alakaya ilgi denilmektedir (Doğan, 1994). Kur'an ise Allah tarafından son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.s) indirilen, mushaflarda yazılan, tevatürle nakledilen ve tilavetiyle ibadet edilen, Arapça muciz bir kelimedir (Cerrahoğlu, 1993, s. 34; Çetin, 2012, s. 17). Kur'an, İslam dinin en temel kaynağıdır. Buna göre üniversite gençliğinin Kur'an'a karşı ilgileri, bazı sorularla ölçülmeye çalışılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

## 1- Kur'an'ı Arapça Metninden Okuyabilme Düzeyi

Tablo 1

	Kur'an'ı Arapça metninden okumasını biliyor musunuz?			Toplam
	Evet	Kısmen	Hayır	
Erkek %	41,5	21,3	37,2	100,0
Kız %	54,1	19,4	26,5	100,0
Lisans %	52,4	19,9	27,7	100,0
Ön Lisans %	42,4	20,8	36,8	100,0
Ortalama %	47,6	20,3	32,1	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,038$   $P < 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,121$   $P > 0,05$ )

Giresun Üniversitesi özelinde ankete katılan gençlerin, “kısmen” seçeneği de dahil olmak üzere Kur'an'ı Arapça metninden okuyabilme ortalaması %67,9'dur. Aynı şekilde erkeklerin %62,8'i, kızların ise %73,5'ü Kur'an'ı Arapça metninden okumasını bilmektedir. Kısmen seçeneği dahil kız öğrencilerin Kur'an'ı Arapça metninden okuma oranı, erkek öğrencilerden %10,7 daha fazladır. Ki-kare testi sonuçlarına göre kız öğrenciler ile erkekler arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir. Dolayısıyla Kur'an'ı Arapça metninden okuma bakımından hipotez-1 doğrulanmaktadır. Türkiye genelinde yapılan araştırmalar da bu sonuçları desteklemektedir. Örneğin, Diyanet İşleri Başkanlığınca (DİB) 2014 yılında TÜİK'e yaptırılan “Türkiye’de Dini Hayat Araştırması”na göre erkeklerin %34,3'ü, kadınların ise %49,3'ü Kur'an okumayı bilmektedir (DİB, 2014, s. 88). ANAR araştırma şirketi tarafından 2007 yılında yapılan “Kuran'ın Anlamı ile Buluşmak Araştırması” başlıklı çalışma sonuçlarına göre erkeklerin %30,2'si kadınların da %44,9'u Kur'an okumayı bilmektedir ([www.zinde.info](http://www.zinde.info), 2008). Bu durum, kadınların erkeklere göre dini ritüellere daha fazla ilgi göstermeleri ile izah edilebilir. Ancak farklı çalışmalarda, üniversite öğrenimi gören erkek öğrencilerin, dini konularda kızlardan daha ilgili olduğu da ifade edilmektedir (Taş, 2005, s. 83-85).

Kısmen seçeneği dahil edildiğinde, lisans düzeyinde okuyan öğrencilerin %72,3'i, ön lisans düzeyinde okuyan öğrencilerin ise %63,2'si, Kur'an'ı Arapça metninden okuyabildiğini belirtmektedir. Bu kategoride de lisans öğrencileri ile ön lisans öğrencileri arasında %9,1 bir farklılaşma söz konusudur. Ancak ki-kare analizine göre lisans ve ön lisans öğrencileri arasında Kur'an'ı Arapça metninden okumayı bilme bakımından anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Dolayısıyla hipotez-2 bu açıdan doğrulanamamıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığınca TÜİK'e yaptırılan Türkiye’de Dini Hayat Araştırması çalışmasında, Kur'an'ı Arapça metninden okumayabilme oranı Türkiye genelinde %41,9, okuyamama oranı % 57,0'dır (DİB, 2014, s. 87). Bu sonuçlara göre GRÜ öğrencilerinin Kur'an'ı Arapça metninden tam olarak okuyabilme ortalamasının (%47,6) ,Türkiye ortalamasının biraz üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu farkı, üniversite öğrencilerinin

tamamının örgün eğitim görmüş olmasıyla izah etmek mümkündür. Fakat %99'u Müslüman olan bir ülkede yaşayan, örgün ve yaygın eğitim yoluyla öğrenme imkanlarının oldukça fazla olduğu günümüz şartlarında, üniversite gençliğinin %50'nin altında bir oranda Kur'an okumayı bilmesi düşündürücüdür.

## 2-Kur'an'ı Arapça Metninden Okuma Sıklığı Düzeyi

Tablo 2

	Kur'an'ı Arapça metninden ne sıklıkla okursunuz?					Toplam
	Her gün	Haftada bir	Ayda bir	Sadece Ramazan ayında	Hiç	
Erkek %	6,7	8,5	20,1	22,6	42,1	100,0
Kız %	5,2	16,6	26,5	20,9	30,8	100,0
Lisans %	6,1	15,2	23,8	22,5	32,4	100,0
Ön Lisans %	5,6	9,2	23,2	20,4	41,5	100,0
Ortalama %	5,9	12,4	23,4	21,6	36,7	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,042$   $P < 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,397$   $P > 0,05$ )

Kur'an'ı Arapça metninden haftada bir ve ayda bir okuma sıklığı oranı kız öğrencilerde erkeklere göre daha fazla iken, her gün ve sadece Ramazan ayında okuma oranı ise erkeklerde biraz daha fazladır. Lisans ve ön lisans öğrencilerinin Kur'an'ı Arapça metninden okuma sıklığı "haftada bir" hariç birbirine çok yakındır. Lisans öğrencilerinin %15,2'si, ön lisans öğrencilerin ise %9,2'si haftada bir Kur'an'ı Arapça metninden okuduklarını beyan etmektedir. Ortalamaya bakıldığında ise en yüksek oran %23,4 ile ayda bir okumadır. Hiç okumama ortalaması ise %36,7'dir. Kur'an'ı Arapça metninden okumasını bilenlerin oranının %47,6 olduğu Tablo 1'de ifade edilmişti. Bu orana karşılık, onu okuma sıklığının çok düşük olması dikkat çekmektedir.

Ki-kare analizine göre kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmaktadır. Ancak lisans ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı bir ayrışma yoktur. Buna göre cinsiyet bakımından hipotez-1 doğrulanırken, eğitim düzeyi bakımından hipotez-2 doğrulanamamıştır. Kur'an okuma sıklığı tablosu Kur'an okumayı bilme tablosu ile karşılaştırıldığında erkeklerden kısmen de olsa okumayı bilenlerin oranının %62,8, buna karşın onu hiç okumayanların oranının %42,1 olduğu görülmektedir. Kızların ise kısmen de olsa okumayı bilme oranı %73,5 iken, onu hiç okumayanların oranı %30,8'dir. Bu açıdan da kız öğrencilerin belirgin şekilde erkeklerden önde olduğu anlaşılmaktadır.

"Türkiye'de Dini Hayat Araştırması" adlı çalışmada, Türkiye genelinde Kur'an'ı okuma sıklığı, her gün % 20,8, haftada birkaç gün % 24,5, haftada bir % 22,6, ayda bir %16,3, yılda birkaç kez %11,6, hiçbir zaman %1,8 olarak ölçülmüştür (DİB, 2014, s. 90). "Kur'an'ın Anlamı ile Buluşmak Araştırması" başlıklı çalışmaya göre Kur'an'ı düzenli olarak okuyanların oranı



%26,9'dur. Bunların %29'u kadın, %23,7'si erkektir ([www.zinde.info/kuran](http://www.zinde.info/kuran), 2008). Buna göre GRÜ öğrencileri ile Türkiye geneli arasında Kur'an'ı her gün okuma bakımından %14,9 ve hiç okumama bakımından % 33,9 oranındaki farklar dikkat çekmektedir. GRÜ öğrencilerinin Kur'an'ı okuma sıklığının Türkiye ortalamasının altında olduğu anlaşılmaktadır. Üniversite öğrencilerinin Kur'an'ı okumayı bilme oranı Türkiye genel ortalamasından yüksek iken okuma sıklığının oldukça düşük olması, gençlerin Kur'an okumaya yeterince zaman ayırmadıklarını göstermektedir.

### 3- Meal ve Tefsir Okuma Düzeyi

Bilindiği gibi meal, Kur'an'ın tam bir tercümesi yapılamayacağı için, anlamının aslına yakın şekilde biraz noksanıyla ifade edilmesidir. Yani tefsiri tercüme yapmaya Kur'an tercümesi denmesinden kaçınılmış, tercüme yerine meal ifadesi kullanılmıştır (Cerrahoğlu, 1993, s. 220; Çetin, 2012, s. 136). Tefsir ise Kur'an'ın anlam ve hükümlerini inceleyip yorumlayan bilim dalı ve bu alanda yazılmış eserlerin ortak adıdır (Cerrahoğlu, 1993, s. 214; Çetin, 2012, s. 304). Öğrencilerin meal ve tefsir okuma düzeylerini ölçmeden önce aile ya da kendi evlerinde herhangi bir meal veya tefsir bulunma oranı tespit edilmeye çalışılmıştır. Aşağıdaki Tablo 3'te görüleceği üzere, öğrencilerin % 92,2'sinin evinde Kur'an meali, %67,2'sinin ise herhangi bir tefsir kitabı mevcuttur.

Tablo 3

	Evinizde Kur'an Meali var mıdır?					Toplam
	Evet	Hayır	Bilgim Yok	Diğer*	Cevapsız	
<b>Sayı</b>	347	22	4	2	--	375
<b>Yüzde (%)</b>	92,5	5,9	1,1	0,5	--	100,0
	Evinizde Tefsir Kitabı var mıdır?					Toplam
	Evet	Hayır	Bilgim Yok	Diğer	Cevapsız	
<b>Sayı</b>	250	55	63	4	3	375
<b>Yüzde (%)</b>	67,2	14,8	16,9	1,1	--	100,0

Yüksek sayılabilecek bu oranlar, cumhuriyet tarihi boyunca yaklaşık 200 meal hazırlanıp basıldığı (Öztürk, 2012, s. 11) dikkate alındığında normal olarak görülmelidir. Aynı şekilde Cumhuriyet tarihinde, telif veya tercüme çok sayıda tefsir kitabı (toplamda 781 ciltten oluşan) basılmıştır (Aydar, 2015, s. 32). Bu eserlerin bazısının 25'ten fazla basıldığı göz önünde bulundurulduğunda, oranın %67,2 olması şaşırtıcı değildir. "Kuran'ın Anlamı ile Buluşmak

\*Tablo 3'te "bilgisayarımda var" seçeneği, sonuç sayısı az olduğu için "diğer" seçeneği ile birleştirilmiştir.

Araştırması” başlıklı çalışmaya göre de vatandaşların %78,3’ünün evinde meal bulunmaktadır. Bu kişilerin %86,2’si üniversite mezunudur ([www.zinde.info/kuran](http://www.zinde.info/kuran), 2008).

### 3.1- Meal Okuma Düzeyi

Tablo 4

	Şimdiye Kadar Hiç Meal Okudunuz mu?						Toplam
	Evet tamamını	Çoğunu	Yarısını	Birazını	Hiç	Başkası okurken dinledim	
Erkek %	15,2	12,8	6,7	45,1	12,2	8	100,0
Kız %	11,8	13,3	10,9	50,2	5,7	8,1	100,0
Lisans %	14,2	11,7	10	48,1	8,6	7,4	100,0
Ön Lisans %	11,8	15,3	7,6	48	8,3	9	100,0
Ortalama %	13,3	13,3	8,8	47,8	8,7	8,1	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,174$   $P > 0,05$ ; Eğitim düzeyine göre  $P = 0,831$   $P > 0,05$ )

Üniversite öğrencilerinin Kur’an mealinin tamamını okuma ortalaması %13,3’tür. Yukarıdaki tabloda dikkati çeken husus, mealin birazını okuma oranı (%47,8) dir. Kur’an mealini hiç okumayanların oranı sadece %8,7’dir. Tersinden ifade edilecek olursa, meal ile bir şekilde tanışanların oranı %83,2’dir. Bunlara “başkası okurken dinleyenler” (%8.1) de ilave edilirse önemli bir sonuç ortaya çıkmaktadır (%91,3). Aynı şekilde “Türkiye’de Dini Hayat Araştırması” adlı çalışma da eğitim oranı arttıkça, meal okuma oranının arttığını ortaya koymaktadır (DİB, 2014, s. 94). Bu durum özellikle meal okumanın önemine yönelik örgün ve yaygın eğitim faaliyetlerinin başarısı olarak görülebilir.

Cinsiyete göre dağılıma gelince, mealin tamamını okuma oranı erkek öğrencilerde %15,2 iken kız öğrencilerde ise %11,8’dir. Bu sonuca göre erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre biraz daha fazla (%3,4) mealin tamamını okudukları anlaşılmaktadır. Buna karşın, Kur’an’ın mealini hiç okumayanların oranı, erkekler arasında %12,2 iken kız öğrencilerde ise sadece %5,7’dir. Mealın tamamını okuma oranı; lisans öğrencilerinde %14,2; ön lisans öğrencilerinde ise %11,8’dir. Bir başka söylemle, lisans düzeyindeki okullarda okuyan öğrenciler, ön lisans öğrencilerine göre %2,6 daha fazla meal okumaktadır. Diğer taraftan her iki grubun mealini hiç okumama oranı ise birbirine çok yakındır. Bu yüksek oranlarla beraber ki-kare testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrenciler ile lisans ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır. Dolayısıyla hipotez-1 ve hipotez-2, meal okuma ilgisi bakımından doğrulanamamıştır.

“Türkiye’de Dini Hayat Araştırması” adlı çalışmaya göre Türk vatandaşlarının % 63,9’u yılda bir meal okumaktadır. %34,3’ü ise hiç meal okumamaktadır (DİB, 2014, s. 94).

“Kur’an’ın Anlamı ile Buluşmak Araştırması”na göre az ya da çok meal okuyanların oranı %68,4’tür ([www.zinde.info/kuran](http://www.zinde.info/kuran), 2008). Buna göre GRÜ özelinde, üniversite öğrencilerinin meal okuma oranının Türkiye geneli orandan yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilere aynı zamanda Kur’an mealini kimlerin okuması gerektiği de sorulmuştur. Aşağıdaki Tablo 5’te de görüleceği üzere aynı öğrencilerin %96,5’i, herkesin meal okuması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 5

	Kur’an Mealini Kimler Okumalıdır?				Toplam
	Herkes	Uzmanlar	Hiç kimse	Diğer	
Erkek %	95,7	2,5	0,6	1,2	100,0
Kız %	97,1	0,5	0,0	2,4	100,0
Lisans %	95,6	2,2	0,0	2,2	100,0
Ön Lisans %	97,9	0,0	0,7	1,4	100,0
Ortalama %	96,5	1,3	0,3	1,9	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,202$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,169$   $P > 0,05$ )

Herkesin meal okuması gerektiği sonucu bütün değişkenlerde yaklaşık %95’tir. Kız-erkek veya lisans-ön lisans öğrencileri arasında belirgin bir ayrışma bulunmamaktadır. Meal okumanın gerekliliği konusunda oluşan bilincin temel sebeplerinin başında, öğrencilerin ilk ve orta öğretimde almış oldukları DİKAB Derslerini saymak gerekir. Çünkü MEB tarafından hazırlanan “Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9,10,11,12) Öğretim Programı ve Klavuzu”nun “Kur’an ve Yorumu” ünitesine ait kazanımlar şöyle ifade edilmektedir: “Kur’an’ın temel amaçlarını Kur’an’dan örnekler vererek açıklar. Kur’an-ı Kerim’i okuma, anlama ve yorumlamanın önemini fark eder. Müslümanların Kur’an’ı okuyup anlamaya verdiği önemin bilincinde olur. Kur’an’dan bir ayetin tefsir ve mealini inceler. Kur’an-ı Kerim’i doğru anlama ve yorumlamanın temel ilkelerini fark eder.” (MEB, 2010/1, s. 42). “Kur’an ve Ana Konuları” başlıklı ünitenin etkinlikler bölümünde ise meal ve tefsire dair şu öneriler yer almaktadır: “Kur’an’ı Tanıyoruz: Öğretmen tarafından sınıfa Kur’an getirilir ve Kur’an’dan ayet, sure ve cüz örnekleri gösterilir (3. kazanım). Meal ve Tefsir Nedir?: Öğretmen tarafından sınıfa bir Kur’an meali ve tefsiri getirilerek meal ve tefsirin özellikleri listelenir, farklılıkları belirlenir (5. kazanım). Kur’an’da Neler Var?: Öğrencilerin Kur’an fihristinden Kur’an’ın içerdiği bazı konuları bulmaları istenir. Örneğin, öğrenciler merak ettikleri konularla ilgili ayet mealleri araştırır (6. kazanım)” (MEB, 2010/1, s. 35). Buna göre yeterli olup olmadığı ayrı bir araştırma konusu olmakla beraber, ilk ve orta öğretimde görülen DİKAB Derslerinin, bu dersleri almış olan gençlerde önemli kazanımlar sağladığı görülmektedir.

Ancak gençlerin tamamına yakını meal okumanın gerekli olduğunu ifade ederken, meal okuma oranlarının bunun çok altında olması dikkat çekmektedir. Meallerin Türkçe üslup ve ifade özellikleri açısından çeşitli sorunlara sahip olmasını (Hacımüftüoğlu, 2010) bunun

sebepleri arasında saymak gerekir. Ayrıca meal okumayı teşvik edici çalışmaları çeşitlendirerek artırmak gerekir.

### 3.2- Tefsir Okuma Düzeyi

Tablo 6

	Şimdiye kadar herhangi bir tefsir kitabı okudunuz mu?							Toplam
	Evet tamamını	Çoğunu	Yarisını	Birazını	Hiç	Başkası okurken dinledim	Diğer	
Erkek %	7,9	7,9	6,7	31,7	32,9	8,5	4,3	100,0
Kız%	6,2	9,6	2,9	32,5	32,5	15,8	0,5	100,0
Lisans %	9,6	7,8	5,7	32,2	30,9	10,9	3,0	100,0
Ön Lisans %	2,8	10,5	2,8	32,2	35,7	15,4	0,7	100,0
Ortalama %	6,6	8,9	4,5	32,2	33,0	12,7	2,1	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,034$   $P < 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,054$   $P > 0,05$ )

Tabloya göre herhangi bir tefsir kitabının tamamını okuma ortalaması %6,6'dır. Hiç okumama ortalaması %33 düzeyindedir. Erkek öğrencilerin bir tefsirin tamamını okuma oranı (%7,9), kız öğrencilerin oranından (%6,2) biraz daha fazla (%1,7) olduğu anlaşılmaktadır. Tefsir kitabını hiç okumama açısından, kız ve erkeklerin oranları birbirine çok yakındır. Lisans seviyesindeki okullarda okumakta olan öğrencilerin herhangi bir tefsirin tamamını okuma oranı (%9,6), ön lisans öğrencilerine göre daha fazla olduğu (%2,8) görülmektedir. Ki-kare analizine göre kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma vardır. Bu açıdan hipotez-1 doğrulanmıştır. Ancak lisans ve ön lisans öğrencileri arasında belirgin bir farklılık bulunmadığından hipotez-2 doğrulanamamıştır.

“Türkiye’de Dini Hayat Araştırması” adlı çalışmaya göre Türk vatandaşlarının % 48,9’u yılda bir de olsa Türkçe tefsir okumaktadır. %49,1’lik bir kesim ise hiç tefsir okumamaktadır (DİB, 2014, s. 96). Yukarıdaki Tablo 6’da görüldüğü gibi hiç tefsir okumamış üniversite gençlerinin oranı %33,0 olarak Türkiye ortalamasının altında gerçekleşmiştir. Bunda eğitim seviyesinin etkisi olduğu açıktır. Ancak yine de %33 oranı oldukça yüksektir. Öğrenciler arasında hiç meal okumayanların oranı %8,7 iken, tefsire gelindiğinde bu oranın %33,0’e çıkması dikkat çekmektedir. Meal konusunda önemli bir ilgi olduğu görülürken, tefsir konusunda aynı şey söylenemez.

#### 4- Kısa Surelerin Tefsirini Okuma İstek Düzeyi

Tablo 7

	Kısa surelerin tefsirini okumak ister misiniz?			Toplam
	Evet	Kısmen	Hayır	
Erkek %	79,4	13,8	6,8	100,0
Kız %	84,4	14,2	1,4	100,0
Lisans %	82,5	14,0	3,5	100,0
Ön Lisans %	81,7	14,1	4,2	100,0
Ortalama %	82,2	14,0	3,8	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,024$   $P < 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,936$   $P > 0,05$ )

Namaz sureleri adı verilen kısa surelerin tefsirini okuma isteği erkek öğrencilerde %79,4; kız öğrencilerde ise %84,4 düzeyindedir. Erkeklerin hayır oranınının, kızların hayır oranından %5,4 daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, kız öğrencilerin kısa sürelerin tefsirlerini okuma isteği erkeklere göre daha yüksektir. “Kısmen” seçeneği dahil edildiğinde kız öğrencilerin % 98,6’sı, erkek öğrencilerin ise %93,2’si kısa sürelerin tefsirlerini okuma isteğindedir.

Lisans düzeyinde okuyan öğrencilerin %82,5 ile ön lisans düzeyi öğrencilerin ise %81,7’si kısa surelerin tefsirini okumayı istemektedir. Hem “evet” hem “kısmen” hem de “hayır” seçeneklerinin oranları birbirine çok yakındır. Evet ve kısmen kategorilerinin ortalaması, üniversite öğrencilerinin %96,2’sinin kısa surelerin tefsirlerini okumayı isteyebileceğini göstermektedir. Ki-kare analizine göre ise kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmaktadır. Bu açıdan hipotez-1 doğrulanmaktadır. Ancak lisans ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı bir farklılaşma görülmediğinden hipotez-2 doğrulanamamıştır.

#### 5- Halka Yönelik Özel Tefsir Sohbetlerini Onaylama Düzeyi

Tablo 8

	Halka yönelik özel tefsir dersleri/sohbetleri olmalı mıdır?			Toplam
	Evet	Hayır	Fikrim Yok	
Erkek %	68,9	9,8	21,3	100,0
Kız %	75,7	4,8	19,5	100,0
Lisans %	76,6	7,4	16,0	100,0
Ön Lisans %	66,4	6,3	27,3	100,0
Ortalama %	72,7	7,0	20,3	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,133$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,032$   $P < 0,05$ )

Çeşitli televizyon kanallarında ve medya organlarında, bazı vakıf, dernek gibi sivil toplum kuruluşlarında, özel tefsir dersleri/sohbetleri yapıldığı bilinmektedir. Son yıllarda bunların sayısının arttığı da gözlenmektedir. Halka yönelik bu veya benzeri tefsir sohbetleri/derslerinin olması gerektiğini düşünen kız öğrencilerin oranı (%75,7 ), erkek öğrencilerin (%68,9) oranından %6,8 daha fazladır. Lisans öğrencileri (%76,6), ön lisans öğrencilerine (%66,4) göre daha fazla halka yönelik özel tefsir dersleri ya da sohbetlerinin olmasını onaylamaktadır. Ki-kare testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrenciler arasında belirgin bir ayrışma yoktur. Ancak lisans ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Bu açıdan hipotez-1 doğrulanamazken, hipotez-2 doğrulanmıştır.

## 6- Tefsir Sohbetlerine Katılma İstek Düzeyi

Tablo 9

	Özel tefsir dersleri/sohbetlerine katılmak ister misiniz?			Toplam
	Evet	Hayır	Fikrim Yok	
Erkek %	64,9	12,6	22,5	100,0
Kız %	73,7	7,1	19,2	100,0
Lisans %	73,3	8,6	18,1	100,0
Ön Lisans %	64,7	10,8	24,5	100,0
Ortalama %	69,2	9,8	21,0	100,0

(Ki-kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,124$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,228$   $P > 0,05$ )

Üniversite gençliğinin özel tefsir dersleri/sohbetlerine katılma istek düzeyi %69,2'dur. Bu sonuç halka yönelik tefsir ders/sohbetleri olmalı sonucuna (%72,7) yakındır. Kız öğrenciler (%73,7), erkek öğrencilere (%64,9) göre daha fazla tefsir sohbetlerine katılma eğilimlidir. Ankete katılan lisans öğrencilerinin %73,3'ü, ön lisans öğrencilerinin ise %64,7'si tefsir sohbetlerine katılmayı istemektedir. Lisans öğrencilerinin tefsir okumaya ya da dinlemeye daha istekli oldukları görülmektedir. Ancak ki-kare testi sonuçlarına göre cinsiyet ve eğitim düzeyleri açısından öğrenciler arasında farklılaşma bulunmamaktadır. Buna göre hipotez-1 ve hipotez-2 doğrulanamamıştır.

Kısa sürelerin tefsirini okuma (%82,2) ve tefsir sohbetlerine katılma (%69,2) istek düzeyleri dikkate alındığında “üniversite gençlerinin, Kur'an meal ve tefsirini okuma istek düzeyi yüksektir.” hipotezinin (hipotez-4) doğru olduğu anlaşılmaktadır.

### B- Kur'an Hakkındaki Bazı Algılara Dair Bulgular

İdrak, anlayış gibi anlamlara gelen algı (Doğan, 1994) konusunda, üniversite gençlerine Kur'an'ın muhtevası ve Kur'an'a modern yaklaşımlar ile ilişkili ikişer soru sorulmuştur. Bir soru da yaygın bir geleneksel algı ile ilgilidir. Sonuçlar ve analizleri aşağıdaki gibidir.

## 1- Kur'an'ı, Her Bilgiyi ihtiva Eden Bir Kitap Olarak Algılama Düzeyi

Tablo 10

	Kur'an'da <u>her şeyin</u> bilgisi var mıdır?			Toplam
	Evet	Hayır	Fikrim Yok	
Erkek %	74,2	11,0	14,7	100,0
Kız %	81,8	8,1	10,0	100,0
Lisans %	75,1	11,4	13,5	100,0
Ön Lisans %	83,9	6,3	9,8	100,0
Ortalama %	78,5	9,4	12,1	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,207$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,117$   $P > 0,05$ )

Öğrencilerden Kur'an'ı her şeyin bilgisini ihtiva eden bir kitap olarak algılayanların ortalaması %78,5'tir. Cinsiyete göre erkeklerin %74,2'si, kızların %81,8'i bu algıya sahiptir. Ön lisans düzeyinde okuyan öğrencilerin %83,9'u lisans düzeyinde okuyan öğrencilerin ise %75'i Kur'an'da her şeyin bilgisinin var olduğunu kabul etmektedir. Ki-kare testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrenciler ile lisans ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Buna göre hipotez-1 ve hipotez-2 doğrulanamamıştır.

## 2- Kur'an'ı, İnsanlar Arası İlişkileri Düzenleyen Bir Kitap Olarak Algılama Düzeyi

Tablo 11

	Kur'an'ın, günlük hayatta insanlar arası ilişkileri çeşitli hükümlerle düzenlediğine katılıyor musunuz?				Toplam
	Evet	Kısmen	Hayır	Fikrim yok	
Erkek %	67,1	18,0	5,6	9,3	100,0
Kız %	74,2	15,3	4,3	6,2	100,0
Lisans %	73,7	15,4	6,1	4,8	100,0
Ön Lisans %	66,9	18,3	2,8	12,0	100,0
Ortalama %	71,1	16,5	4,9	7,6	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,474$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,030$   $P < 0,05$ )

Kur'an'ı, günlük hayatta insanlar arası ilişkileri çeşitli hükümlerle düzenleyen bir kitap olarak algılayanların ortalaması %71,1'dir. Erkeklerin %67,1'i, kızların ise %74,2'si Kur'an'ı, günlük hayatta insanlar arası ilişkileri çeşitli hükümlerle düzenleyen bir kitap olarak algılamaktadır. Lisans öğrencilerinin %73,7'si, ön lisans öğrencilerinin ise %66,9'u Kur'an'ın günlük hayatta insanlar arası ilişkileri düzenlediğine katılmaktadır. Ki-kare analizine göre kız ve erkek öğrenciler arasında belirgin bir farklılaşma yoktur. Ancak lisans ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmaktadır. Dolayısıyla hipotez-1 doğrulanamamış, hipotez-2 doğrulanmıştır.

### 3-Kur'an'ı, Çağdaş/Modern Yorumlanması Gereken Bir Kitap Olarak Algılama Düzeyi

Tablo 12

	Kur'an çağdaş/Modern yorumlanmalı mıdır?				Toplam
	Evet	Kısmen	Hayır	Fikrim yok	
Erkek %	42,6	21,0	22,8	13,6	100,0
Kız %	31,3	25,0	27,9	15,8	100,0
Lisans %	36,5	23,5	27,8	12,2	100,0
Ön Lisans %	35,7	22,9	22,1	19,3	100,0
Ortalama	36,5	23,1	25,2	15,2	100,0

(Ki-kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,165$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,252$   $P > 0,05$ )

Üniversite gençlerinin ortalama %36,5'i, Kur'an'ı çağdaş/modern yorumlanması gereken bir kitap olarak algılamaktadır. Bu algıya sahip olmayanlar ve "kısmen" seçeneği ile dengeli bir algı geliştirdiği varsayılabilen iki grup arasında belirgin bir oran farkı yoktur. Her üç kategoride orantılı bir dağılımdan, gençlerin üç farklı algılamaya sahip olduğundan söz edilebilir. Ki-kare testi sonuçlarına göre ise cinsiyet ve eğitim düzeyi açılarından öğrenciler arasında bu konuda algı farklılaşması bulunmamaktadır. Buna göre hipotez-1 ve hipotez-2 doğrulanamamıştır.

### 4- Kur'an Yorumunda Yeni Bilimsel Verilerin Kullanılma Algısı Düzeyi

Tablo 13

	Yeni bilimsel veriler Kur'an yorumunda kullanılmalı mıdır?				Toplam
	Evet	Kısmen	Hayır	Fikrim yok	
Erkek %	32,9	26,1	24,2	16,8	100,0
Kız %	23,7	19,9	32,7	23,2	100,0
Lisans %	35,7	23,0	22,2	18,7	100,0
Ön Lisans %	14,8	21,8	40,1	23,2	100,0
Ortalama	27,8	22,7	29,9	20,6	100,0%

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,029$   $P < 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,000$   $P < 0,05$ )

Kur'an'ı, yeni bilimsel veriler ışığında yorumlanması gereken bir kitap olarak algılamada gençlerin birbirine yakın farklı algı düzeylerine sahip olduğu görülmektedir. "Kısmen" seçeneği ile bu hususta dengeli bir algıya sahip oldukları söylenebileceklerin oranının, diğerlerine göre daha az olduğu görülmektedir. Tabloda, kız ve erkek öğrenciler ile lisans ve ön lisans öğrencileri arasında belirgin bir farklılık olduğu görülmektedir. Ki-kare testi sonuçları da cinsiyet ve eğitim düzeyi açılarından öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşmayı ortaya koymaktadır. Bu durumda, hipotez-1 ve hipotez-2 doğrulanmaktadır. Ayrıca %20,6 oranındaki bir grubun, bu hususta fikrinin olmadığını belirtmesi de dikkat çekicidir.



## 5- Kur'an'ı, Cinlerden Koruyan Bir Kitap Olarak Algılama Düzeyi

Tablo 14

	Kur'an taşımak kişiyi kötü cinlerden korur mu?				Toplam
	Evet	Kısmen	Hayır	Fikrim yok	
Erkek %	42,7	11,6	12,2	33,5	100,0
Kız %	45,5	8,5	8,1	37,9	100,0
Lisans %	39,4	11,3	10,8	38,5	100,0
Ön Lisans %	52,1	7,6	8,3	31,9	100,0
Ortalama %	44,9	9,7	9,9	35,5	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,372$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,110$   $P > 0,05$ )

Cin, duyularla idrak edilemeyen ve insanlar gibi ilahi emirlere uymakla yükümlü tutulan varlık türüdür (Cin, 1993). Toplumda, kötü ruhlu varlıkların ve cinlerin insanlara zaman zaman zarar verdiğine, ancak kişinin üzerinde Kur'an taşınmasının onu koruyacağına dair bir inanış vardır. Bu sebeple ayet veya duaların yazıldığı kağıtlardan oluşan muskaları (Muska, 2006) bazı kişilerin üzerinde taşıdığı bilinmektedir. Öğrencilerden Kur'an'ı böyle bir kitap olarak algılayanların ortalaması %44,9'dur.

"Evet" cevabına göre kız öğrencilerin bu algısı, erkeklerden %2,8 daha fazladır. Ön lisans öğrencilerinin lisans öğrencilerine göre algısı ise %12,7 oranında daha fazladır. Ancak ki-kare testine göre kız ve erkek öğrenciler ile lisans ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır. Dolayısıyla hipotez-1 ve hipotez-2 bu açıdan doğrulanamamıştır.

### C- Kur'an Hakkındaki Bilgiye Dair Bulgular

MEB tarafından hazırlanan ilköğretim DİKAB Dersi Öğretim Programı kitapçığında, "Kur'an'ı Tanıyalım" ünitesinin kazanımları şöyle gösterilmektedir: "Bu ünitenin sonunda öğrenciler; Kur'an'ın, Allah tarafından insanlara gönderilen son ve evrensel bir kitap olduğunu bilir. Kur'an'ın Hz. Muhammed'e indiriliş sürecini bilir. Kur'an'ın kitap haline getirilmesi ve çoğaltılması ile ilgili süreci açıklar. Kur'an'ın iç düzenine ilişkin ayet, sure ve cüzün anlamlarını kavrayarak, Kur'an'dan bunlara ilişkin örnekler gösterir." (MEB, 2010/2, s. 32).

Ortaöğretim DİKAB Dersi Öğretim Programında ise "Kur'an ve Ana Konuları" başlıklı ünitenin kazanımları şöyle belirlenmektedir: "Kur'an'ın İslam dinindeki yeri ve önemini açıklar. Kur'an'ın indiriliş süreci, kitap haline getirilmesi ve çoğaltılması ile ilgili bilgileri edinir. Kur'an-ı Kerim'in iç düzenine ilişkin 'ayet', 'sure', 'cüz' kavramlarını tanımlar ve Kur'an'dan örnekler gösterir. Kur'an'ın anlaşılması ve yorumlanması ile ilgili meal ve tefsir kavramlarının anlamlarını ayırt eder. Kur'an'ın temel konularına (inanç, ibadet, ahlak) örnekler verir." (MEB, 2010/1, s. 35). Bu ön bilgi ışığında, önceki hipotezlere ek olarak, Kur'an hakkında genel bilgiye sahip olma bakımından, ailesi köy veya beldede oturan öğrenciler ile ailesi il veya ilçe merkezinde oturanlar arasında bir farklılaşma bulunduğu ve üniversite gençlerinin, üniversite

öncesi öğrendikleri Kur'an'a dair temel bilgileri tanıma oranının yüksek olduğuna dair hipotezler (hipotez-1 ve hipotez-5) şöyle değerlendirilmektedir.

### 1- Semavi Kitapları Tanıma Düzeyi

Tablo 15

		Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an mukaddes kitaplardır.			Toplam
		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	
Cinsiyet	Erkek %	93,8	3,1	3,1	100,0
	Kız %	96,2	2,4	1,4	100,0
Eğitim Düzeyi	Lisans %	97,4	0,9	1,7	100,0
	Ön Lisans %	91,6	5,6	2,8	100,0
Ailenin Oturduğu Yer	İl Merkezi %	93,6	4,3	2,1	100,0
	İlçe Merkezi %	96,5	0,9	2,6	100,0
	Köy/ Belde %	97,2	1,4	1,4	100,0
Ortalama %		95,2	2,6	2,2	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,486$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,018$   $P < 0,05$ ; ailenin ikametgah ettiği yere göre  $P = 0,418$   $P > 0,05$ )

Allah katından gönderilen ve semavi kitaplar olarak da bilinen *Tevrat, Zebur, İncil* ve *Kur'an'ın* mukaddes kitap (Çelebi, 2009, s. 97) olduğunu tanıma düzeyi %95,2'dir. Kız öğrencilerin oranı (%96,2) erkeklere (%93,8) göre %2,4 daha fazladır. Lisans öğrencilerinin %97,4'ü, ön lisans öğrencilerinin ise %91,6'sı *Tevrat, Zebur, İncil* ve *Kur'an'ın* mukaddes kitap olduğunu tanımaktadır. Görüldüğü üzere Lisans öğrencilerinin semavi kitapları tanıma düzeyi, ön lisans öğrencilerine göre biraz daha fazladır. Ön lisans öğrencilerinin "kararsız" ve "katılmıyorum" seçeneklerindeki oranları da diğerine göre daha yüksektir. Aileleri il merkezinde oturanların %93,6'sı, ilçe merkezinde oturanların %96,5'i, köy ve beldeelerde oturanların %97,2'si *Tevrat, Zebur, İncil* ve *Kur'an'ın* mukaddes kitap olduğunu tanımaktadır. Tablodaki ortalama (%95,2) dikkate alındığında, "üniversite gençlerinin, üniversite öncesi öğrendikleri Kur'an'a dair temel bilgileri tanıma oranı yüksektir." hipotezinin (hipotez-5) bu konuda doğru olduğu söylenebilir. Ayrıca ki-kare analizine göre sadece lisans ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı bir ayrışma görülmektedir. Dolayısıyla hipotez-2 de doğrulanmaktadır. Ancak kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir ayrışma bulunmadığı (hipotez-1) gibi ailelerin ikamet ettiği yere göre öğrenciler arasında farklılaşma olduğu hipotezi de (hipotez-3) doğrulanmamıştır.

## 2- Ayeti Tanıma Düzeyi

Tablo 16

		Kur'an surelerini oluşturan cümlelere "Ayat" denir			Toplam
		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	
Cinsiyet	Erkek %	92,6	4,3	3,1	100,0
	Kız %	96,6	2,4	1,0	100,0
Eğitim Düzeyi	Lisans %	96,1	2,6	1,3	100,0
	Ön Lisans %	93,0	4,2	2,8	100,0
Ailenin Oturduğu Yer	İl Merkezi %	95,8	2,6	1,6	100,0
	İlçe Merkezi %	94,7	3,5	1,8	100,0
	Köy/ Belde %	92,6	4,5	2,9	100,0
Ortalama %		94,5	3,4	2,1	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,183$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,412$   $P > 0,05$ ; ailenin ikametgah ettiği yere göre  $P = 0,907$   $P > 0,05$ )

Ayet, Kur'an'ın birkaç kelime veya cümlesinden meydana gelen, başından ve sonundan ayrılmış bölümlerine verilen isimdir (Cerrahoğlu, 1993, s. 55; Çetin, 2012, s. 35). Üniversite öğrencilerinin, ayeti tanıma düzeyi %94,5 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla "üniversite öğrencilerinin, üniversite öncesi öğrendikleri Kur'an'a dair temel bilgileri tanıma oranı yüksektir." hipotezinin (hipotez-5) doğru olduğu söylenebilir. Ancak ki-kare analizine göre diğer sabit değişkenler bakımından öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmadığından hipotez-1, hipotez-2 ve hipotez-3 doğrulanmamıştır.

## 3- Sureyi Tanıma Düzeyi

Tablo 17

		Kur'an'ın besmele ile birbirinden ayrılan bölümlerine "Sure" denir.			Toplam
		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	
Cinsiyet	Erkek %	85,1	11,8	3,1	100,0
	Kız %	83,5	12,6	3,9	100,0
Eğitim Düzeyi	Lisans %	84,0	12,9	3,1	100,0
	Ön Lisans %	84,6	11,2	4,2	100,0
Ailenin Oturduğu Yer	İl Merkezi %	80,3	16,0	3,7	100,0
	İlçe Merkezi %	90,0	6,4	3,6	100,0
	Köy/ Belde %	85,3	11,8	2,9	100,0
Ortalama %		84,7	11,8	3,5	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,891$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,776$   $P > 0,05$ ; ailenin ikametgah ettiği yere göre  $P = 0,190$   $P > 0,05$ )

Kur'an'ın, ayetlerinden meydana gelen ve en az üç ayetten oluşan küçük büyük bağımsız her bölümüne sure denir (Cerrahoğlu, 1993, s. 57; Çetin, 2012, s. 47). Üniversite öğrencilerinin surenin ne olduğunu tanıma oranı %84,7'dir. Buna göre "üniversite öğrencilerinin, üniversite öncesi öğrendikleri Kur'an'a dair temel bilgileri tanıma oranı

yüksektir.” hipotezinin (hipotez-5) doğru olduğu söylenebilir. Erkekler, kızlardan %1,6 farkla surenin ne olduğunu tanımaktadır. Lisans ve ön lisans öğrencileri arasındaki fark %0,6’dır. Ailesi il merkezinde oturan öğrencilerin %80,3’ü, ilçe merkezinde oturanların %90’ı, köy veya belde oturanların ise %85,3’ü surenin tanımına katılmaktadır. Bu sonuçlara göre ki-kare testi analizi öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmadığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla hipotez-1, hipotez-2 ve hipotez-3 doğrulanamamıştır.

#### 4- Meali Tanıma Düzeyi

Tablo 18

		Kur’an’ın çok kısa açıklamalı tercümesine “meal” denir.			Toplam
		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	
Cinsiyet	Erkek %	77,9	12,9	9,2	100,0
	Kız %	78,2	13,7	8,1	100,0
Eğitim Düzeyi	Lisans %	77,8	13,1	9,1	100,0
	Ön Lisans %	78,5	13,9	7,6	100,0
Ailenin Oturduğu Yer	İl Merkezi %	68,8	19,0	12,2	100,0
	İlçe Merkezi %	87,7	7,9	4,4	100,0
	Köy/ Belde %	87,3	7,1	5,6	100,0
Ortalama %		79,5	12,5	8,0	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,908$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,868$   $P > 0,05$ ; ailenin ikametgah ettiği yere göre  $P = 0,001$   $P < 0,05$  )

Kur’an’ın tam bir tercümesi yapılamayacağı için, aslına yakın şekilde biraz noksaniyle ifade edilmesine yani tefsiri tercüme yapmaya meal denilmiştir. Yani Kur’an tercümesi ifadesinden kaçınılmış, tercüme yerine meal kelimesi kullanılmıştır (Cerrahoğlu, 1993, s. 220; Çetin, 2012, s. 136). Tablo 17’de görüldüğü gibi meali tanıma ortalaması %79,5’dir. Buna göre “üniversite öğrencilerinin, üniversite öncesi öğrendikleri Kur’an’a dair temel bilgileri tanıma oranı yüksektir.” hipotezinin (hipotez-5) doğru olduğu söylenebilir. Cinsiyet ve eğitim düzeyi bakımından yaklaşık %80 ortalama olmakla beraber gruplar arasında belirgin bir ayrışma görülmemektedir. Ancak ailesi il merkezinde oturanlar (%68,8) ile ilçe, belde ve köylerde oturanlar (%87,7, %87,3) arasında yaklaşık %20’lik bir fark vardır. Netice olarak ki-kare testi sonuçları, öğrenci ailelerinin ikamet yerine göre bir farklılaşmayı (hipotez-3) doğrulamaktadır. Fakat hipotez-1 ve hipotez-2 doğrulanamamıştır.

## 5- Tefsiri Tanıma Düzeyi

Tablo 19

		Kur'an-Kerim'in açıklanıp yorumlanmasına <i>tefsir</i> denir.			Toplam
		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	
Cinsiyet	Erkek %	82,2	14,1	3,7	100,0
	Kız %	88,0	11,0	1,0	100,0
Eğitim Düzeyi	Lisans %	90,4	9,2	0,4	100,0
	Ön Lisans %	77,6	17,5	4,9	100,0
Ailenin Oturduğu Yer	İl Merkezi %	84,0	13,4	2,6	100,0
	İlçe Merkezi %	86,8	12,3	0,9	100,0
	Köy/ Belde %	87,1	10,0	2,9	100,0
Ortalama %		85,2	12,5	2,3	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,120$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,001$   $P < 0,05$ ; ailenin ikametgah ettiği yere göre  $P = 0,761$   $P > 0,05$  )

Kur'an'ın anlam ve hükümlerini inceleyip yorumlayan bilim dalına ve bu alanda yazılmış eserlerin ortak adına tefsir denir (Cerrahoğlu, 1993, s. 214; Çetin, 2012, s. 304). Tablo 18'de üniversite gençlerinin tefsiri tanıma ortalamasının %85,2 olduğu görülmektedir. Buna göre "üniversite öğrencilerinin, üniversite öncesi öğrendikleri Kur'an'a dair temel bilgileri tanıma oranı yüksektir." hipotezinin (hipotez-5) doğru olduğu söylenebilir. Diğer sonuçlara bakıldığında lisans öğrencileri ile ön lisan öğrencileri arasında %12,8, kızlar ile erkekler arasında %5,8 ve ailesi köyde oturanlar ile il merkezinde oturanlara arasında ise yaklaşık %3 fark olduğu görülmektedir. Ki-kare analizine göre ise sadece lisans ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı bir ayrışma bulunmaktadır. Dolayısıyla hipotez-1 ve hipotez-3 doğrulanamazken, hipotez-2 doğrulanmıştır.

## 6- Kur'an'ın İlk İnen Ayetlerini Tanıma Düzeyi

Tablo 20

		Kur'an'ın ilk inen ayetleri Alak suresinin ilk ayetleridir.			Toplam
		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	
Cinsiyet	Erkek %	55,0	28,1	16,9	100,0
	Kız %	48,1	31,7	20,2	100,0
Eğitim Düzeyi	Lisans %	55,7	27,0	17,3	100,0
	Ön Lisans %	43,7	35,2	21,1	100,0
Ailenin Oturduğu Yer	İl Merkezi %	49,7	33,2	17,1	100,0
	İlçe Merkezi %	50,5	32,4	17,1	100,0
	Köy/ Belde %	55,1	18,8	26,1	100,0
Ortalama %		51,1	29,5	19,4	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,413$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,076$   $P > 0,05$ ; ailenin ikametgah ettiği yere göre  $P = 0,167$   $P > 0,05$  )

Kur'an'ın ilk inen ayetleri, Alak Suresinin ilk beş ayetidir (Cerrahoğlu, 1993, s. 56; Çetin, 2012, s. 40). Üniversite öğrencilerinin, Kur'an'ın ilk ayetlerini tanıma düzeyi %51,1'dir. Yani Giresun Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin yaklaşık yarısı Kur'an'ın ilk inen ayetlerinin tanımaktadır. “Üniversite öğrencilerinin, üniversite öncesi öğrendikleri Kur'an'a dair temel bilgileri tanıma oranı yüksektir.” hipotezinin (hipotez-5), Tablo 20'de görüldüğü gibi sonuçların yüksek olmaması nedeniyle Kur'an'ın ilk inen ayetlerini tanıma düzeyi bakımından doğrulanmadığı söylenebilir. Erkek öğrencilerin kızlara göre yaklaşık %7, lisans öğrencilerinin ön lisansa göre %8 ve köy veya beldelerde oturanların diğerlerine göre %5 daha fazla oranda ilk inen ayetleri tanıdıkları görülmektedir. Bu konuda “kararsız” olanlar (%29,5) ile “katılmıyorum” görüşünde olanların (%19,4) oranları toplamı %48,9'dur. Ki-kare testi sonuçları, değişkenler bakımından öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla hipotez-1, hipotez-2 ve hipotez-3 bu açıdan doğrulanamamıştır.

## 7- Kur'an'ın Sure Sayısını Tanıma Düzeyi

Tablo 21

		Kur'an'da 114 sure bulunur			Toplam
		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	
Cinsiyet	Erkek %	66,7	27,1	6,2	100,0
	Kız %	63,0	30,7	6,3	100,0
Eğitim Düzeyi	Lisans %	72,4	23,6	4,0	100,0
	Ön Lisans %	52,1	38,0	9,9	100,0
Ailenin Oturduğu Yer	İl Merkezi %	62,4	32,2	5,4	100,0
	İlçe Merkezi %	65,8	28,9	5,3	100,0
	Köy/ Belde %	68,7	20,9	10,4	100,0
Ortalama %		64,4	28,8	6,8	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,742$   $P > 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,000$   $P < 0,05$ ; ailenin ikametgah ettiği yere göre  $P = 0,307$   $P > 0,05$  )

Kur'an'da toplam 114 sure bulunur (Cerrahoğlu, 1993, s. 57; Çetin, 2012, s. 47). Üniversite öğrencilerinin, Kur'an'ın sure sayısını tanıma düzeyi %64,4'tür. Bu orana göre “üniversite öğrencilerinin, üniversite öncesi öğrendikleri Kur'an'a dair temel bilgileri tanıma oranı yüksektir.” hipotezinin (hipotez-5) doğru olduğu söylenebilir. Erkek öğrencilerin, Kur'an'ın sure sayısını tanıma düzeyi, kızlara göre %3,7 oranında daha fazladır. Lisans öğrencileri (%72,4) ile ön lisans öğrencileri (%52,1) arasında %20,3 oranında fark vardır. Öğrenci ailelerinin ikamet yerlerine göre dağılım oranları arasında da yaklaşık %3 farklılık görülmektedir. Ki-kare testi analizi ise sadece lisans ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı bir ayrışmayı ortaya koymaktadır. Buna göre hipotez-2 ve hipotez-5 doğrulanırken, hipotez-1 ve hipotez-3 doğrulanamamıştır.

## 8- Kur'an'ın Parça Parça İndirildiğini Tanıma Düzeyi

Tablo 22

		Kur'an parça parça inmiştir.			Toplam
		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	
Cinsiyet	Erkek %	92,0	4,3	3,7	100,0
	Kız %	96,7	3,3	0,0	100,0
Eğitim Düzeyi	Lisans %	96,5	2,6	0,9	100,0
	Ön Lisans %	91,6	5,6	2,8	100,0
Ailenin Oturduğu Yer	İl Merkezi %	94,2	3,2	2,6	100,0
	İlçe Merkezi %	93,8	6,2	0,0	100,0
	Köy/ Belde %	97,2	1,4	1,4	100,0
Ortalama %		94,6	3,8	1,6	100,0

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,017$   $P < 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,113$   $P < 0,05$ ; ailenin ikametgah ettiği yere göre  $P = 0,187$   $P > 0,05$ )

Kur'an, yaklaşık 23 yıllık sürede, bazen bir bazen birkaç ayet; bazen de bir sure olarak indirilmiştir. Buna Kur'an'ın parça parça vahyedilmesi denir (Çetin, 2012, s. 32). Ankete katılan üniversite gençlerinin, Kur'an'ın parça parça inmesini tanıma oranı %94,6'dır. Buna göre "üniversite öğrencilerinin, üniversite öncesi öğrendikleri Kur'an'a dair temel bilgileri tanıma oranı yüksektir." hipotezinin (hipotez-5) doğru olduğu söylenebilir. Kız öğrencilerin %96,7'si, erkek öğrencilerin ise %92'si Kur'an'ın parça parça vahyedildiğini tanımaktadır. Bu oran lisans öğrencilerinde %96,5, ön lisans öğrencilerinde %91,6'dır. Ailesi il merkezinde oturanların %94,2'si, ilçe merkezinde oturanların %93,8'i; köy veya belde oturanların %97,2'si Kur'an'ın parça parça indiğini tanımaktadır. Ki-kare testi sonuçlarına göre hem kız ve erkek öğrenciler hem de lisans ve ön lisans öğrencileri arasında Kur'an'ın parça parça nazil olduğunu bilme bakımından anlamlı bir farklılaşma bulunmaktadır. Yani hipotez-1 ve hipotez-2 doğrulanmaktadır. Ancak öğrenci ailelerinin ikamet yerine göre anlamlı bir ayrışmadan söz edilemez.

## 9- Kur'an'ın Hem Mekke'de Hem Medine'de İndirildiğini Tanıma Düzeyi

Tablo 23

		Kur'an Hem Mekke'de hem Medine'de indirilmiştir.			Toplam
		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	
Cinsiyet	Erkek %	59,9	23,4	16,7	100,0
	Kız %	44,4	29,5	26,1	100,0
Eğitim Düzeyi	Lisans %	58,3	21,5	20,2	100,0
	Ön Lisans %	39,7	35,5	24,8	100,0
Ailenin Oturduğu Yer	İl Merkezi %	50,3	25,1	24,6	100,0
	İlçe Merkezi %	50,5	30,6	18,9	100,0
	Köy/ Belde %	54,3	25,7	20,0	100,0

Ortalama %	51,1	27,3	21,6	100,0
------------	------	------	------	-------

(Ki-Kare Testi: Cinsiyete göre  $P = 0,010$   $P < 0,05$ ; eğitim düzeyine göre  $P = 0,001$   $P < 0,05$ ; ailenin ikametgah ettiği yere göre  $P = 0,678$   $P > 0,05$  )

Genel kabule göre Kur'an surelerinin 86'sı hicretten önce Mekke döneminde, 26'sı ise hicretten sonra Medine döneminde nazil olmuştur (Çetin, 2012, s. 277). Ankete katılan üniversite öğrencilerinin Kur'an'ın hem Mekke'de hem Medine'de nazil olmasını tanıma oranı %51,1'dir. Bu yüksek bir oran değildir. Dolayısıyla "üniversite öğrencilerinin, üniversite öncesi öğrendikleri Kur'an'a dair temel bilgileri tanıma oranı yüksektir." hipotezi (hipotez-5) bu hususta doğrulanmamıştır. Erkek öğrencilerin Kur'an'ın hem Mekke'de hem de Medine'de indirilişini tanıma düzeyi, kız öğrencilere göre yaklaşık %10 daha yüksektir. Lisans öğrencileri ile ön lisans öğrencileri arasındaki fark yaklaşık %18'dir. Ailesi köy veya belde de oturanlar ile ailesi il merkezi veya ilçe merkezinde oturanlar arasındaki fark ise yaklaşık %4'tür. Ki-kare test sonuçlarına göre kız ve erkek öğrenciler ile lisans ve ön lisans öğrencileri arasında Kur'an'ın hem Mekke'de hem de Medine'de nazil olduğunu bilme bakımından anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Öğrenci ailelerinin ikamet yeri bakımından anlamlı bir ayrışma bulunmamaktadır. Buna göre hipotez-1 ve hipotez-2 doğrulanırken, hipotez-3 doğrulanmamıştır. Gençlerin %94,6'sının Kur'an'ın parça parça nazil oluşunu tanıırken, onun hem Mekke'de hem de Medine'de indirilmesini tanıma oranının %51,1'e düşmesi dikkat çekicidir. Bu hususta bilgi veya kafa karışıklığı olduğu söylenebilir.

Sonuçların tamamına bakıldığında, yüksek olarak nitelenebilecek oranlar gruplandırılacak olursa şöyle bir tablo oluşmaktadır: Üniversite gençlerinin evlerinde herhangi bir meal bulunma oranı %92,5; tefsir bulunma oranı ise %67,2'dir. Gençlerin %96,5'ine göre herkesin Kur'an'ı anlaması gerekir. Kısa surelerin tefsirini okumayı isteyen öğrenci oranı %82,2'dir. Halka yönelik tefsir dersleri olması gerektiğini düşünenlerin oranı %72,7'dir. Bu derslere katılabileceğini belirtenler %69,9'dur. Öğrencilerin %78,5'i Kur'an'ı, her şeye dair bilgi ihtiva eden kitap olarak algılamaktadır. %71,1 oranındaki grup ise onu, insanlar arasındaki ilişkileri düzenleyen bir kitap olarak algılamaktadır. İlahi kitapları tanıma oranı %95,2, ayeti tanıma oranı %94,5; sureyi tanıma oranı %84,7; tefsiri tanıma oranı, %85,2; meali tanıma oranı %79,3; Kur'an'ın parça parça nazil olduğunu tanıma oranı %94,6 olarak gerçekleşmiştir.

Diğer taraftan, daha düşük oranlar gruplandırıldığında ise gençlerin %47,6'sının Kur'an'ı Arapça metninden okumayı bilirken, onu ayda bir okuyanların oranının %23,4 olduğu görülmektedir. Bir mealin tamamını okuyanların oranı %13,3 iken herhangi bir tefsirin tamamını okuyanlar ise %7'dir. Öğrencilerin %23,2'si Kur'an'ı kısmen çağdaş/modern yorumlanması gereken bir kitap olarak algılamakta, onun yorumunda yeni bilimsel verilerin



kısmen kullanılması gerektiği algısı ise %22,6 düzeyindedir. Kur'an'ı üzerinde bulundurmanın insanı cinlerden koruyacağı algısı %44,9'dur. Kur'an'ın ilk nazil olan ayetlerinin Alak Suresi ilk ayetleri olduğunu tanıma düzeyi %51,1; onun hem Mekke'de hem de Medine'de nazil olduğunu tanıma düzeyi aynı şekilde %51,1'dir.

### Sonuç

Ki-kare analizlerine göre kız ve erkek öğrenciler arasında “Kur'an okumayı bilme”, “Kur'an okuma sıklığı”, “herhangi bir tefsiri okuma”, “kısa surelerin tefsirini okuma isteği”, “yeni bilimsel verilerin Kur'an yorumunda kullanılması”, “Kur'an'ın parça parça ve Mekke ve Medine'de nazil olmasını tanıma” bakımlarından anlamlı bir farklılaşma bulunmaktadır. Hipotez-1 bu açılardan doğrulanmıştır. Lisans ve ön lisans öğrencileri arasında ise “halka yönelik özel tefsir dersleri/sohbetleri olması”, “yeni bilimsel verilerin Kur'an yorumunda kullanılması”, “Kur'an'ın günlük hayatta insanlar arasındaki ilişkileri düzenlemesi”, “tefsirin ne olduğunu tanıma”, “sure sayısını tanıma” ve “Kur'an'ın parça parça ve Mekke ve Medine'de nazil olmasını tanıma” bakımlarından anlamlı bir farklılaşma bulunmaktadır. Hipotez-2 bu açılardan doğrulanmıştır.

Meal okuma, tefsir ders/sohbetlerine katılma isteği; Kur'an'ı çağdaş/modern yorumlanacak bir kitap olarak görme algısı; Kur'an'ı taşımının kişiyi cinlerden koruyacağı algısı; ayeti, sureyi ve ilk nazil olan ayetleri tanıma düzeyleri bakımlarından, kız-erkek öğrenciler ile lisans-ön lisans öğrencileri arasında farklılaşma ortaya çıkmamıştır. Birinci ve ikinci hipotezler bu açılardan doğrulanamamıştır. Kur'an hakkındaki genel bilgiye sahip olmaları bakımından öğrenciler ailelerinin ikamet yerlerine göre farklılaşır hipotezi, sadece meal tanıma konusunda doğrulanmıştır. Diğer kategorilerde, ikamet yerlerine göre farklılaşma görülmemiştir. Üniversite gençliğinin, Kur'an meal ve tefsiri okuma istek düzeyinin yüksek olduğu hipotezi ise Tablo 7 ve Tablo 9'da görüldüğü gibi doğrulanmıştır. Üniversite öğrencilerinin, üniversite öncesi öğrendikleri Kur'an'a dair temel bilgileri tanıma oranının yüksek olduğu hipotezi de araştırmanın bilgiye dair bulgular bölümündeki sonuçlara göre doğrulanmıştır.

Tablo analizleri, kız öğrencilerin erkek öğrencilere, lisans öğrencilerin de ön lisans öğrencilerine göre ilgi, algı ve bilgi kategorilerinin çoğunda belirgin bir farkla önde olduğunu göstermektedir. Ancak erkek öğrenciler, herhangi bir meal ve tefsirin tamamını okuma, Kur'an'ı Arapça metninden her gün okuma kategorileri, Kur'an'ı çağdaş/modern yorumlanması ve yorumunda yeni bilimsel verilerin kullanılması gereken bir kitap olarak görme başlıkları, sureyi, ilk inen ayetleri, sure sayısını ve Kur'an'ın hem Mekke hem Medine'de nazil oluşunu tanıma düzeyleri bakımından, kız öğrencilere göre biraz daha öndedir. Fakat kategorilerin çoğunda, kız

öğrenciler erkeklere göre daha yüksek oranlara sahiptir. Ön lisans öğrencilerinin ise sadece Kur'an mealini herkes okumalıdır, Kur'an'da her şeyin bilgisi vardır, Kur'an'ı cinlerden koruyan kitap olarak algılama ve meal tanıma başlıklarında, lisans öğrencilerine göre daha fazla oranda olduğu anlaşılmaktadır.

Kız öğrenciler, erkeklere göre %12,6 daha fazla oranda Kur'an'ı Arapça metninden tam okumayı bilmektedir. Lisans öğrencileri ise ön lisans öğrencilerine göre %10 daha fazla oranda Kur'an okumayı bilmektedir. Üniversite öğrencilerinin Kur'an okumayı bilme oranı, Türkiye geneli oranın yaklaşık %5 üzerindedir. Ancak Kur'an okumayı bilme oranının, örgün ve yaygın eğitim imkanlarına rağmen %50'nin altında olması (%47,6) bize göre önemli bir eksiklik olarak görülmelidir. Üniversitelere seçmeli Kur'an derslerinin konulmasının, bu oranın yükselmesine önemli katkısı olacaktır.

Erkek öğrencilerden Kur'an'ı hiç okumayanların oranı, kızlara göre yaklaşık %10 daha fazladır. Üniversite öğrencilerinin %36,7'sinin Kur'an'ı hiç okumaması (Tablo 2) üzerinde ciddiyle durulması gerekir. Kur'an okumayı bilme oranı %47,6 olduğu halde, onu hiç okumayanların %36,7 olmasının nedenleri araştırmaya değerdir. İlahiyat/din eğitim ve öğretimi alanı ilgililerinin, bunun sebepleri ve çözüm yolları üzerinde çalışması gerektiği açıktır.

Öğrencilerin % 92,2'nin evinde Kur'an mealı, %67,2'sinin ise herhangi bir tefsir kitabı bulunmaktadır. Kız öğrenciler, meal okuma bakımından da erkeklerden belirgin şekilde öndedir. Fakat erkek öğrencilerin, tefsir okumada kızlardan küçük bir oranla önde oldukları görülmektedir. Üniversite gençlerinin tefsir okuma ortalaması ise %52,2'dir. Meal okuma ortalaması, tefsir okumadan %31,5 daha fazladır. Evlerde meal bulunma oranı ile meal okunması arasındaki ortalama fark %9, tefsirde ise %15 oranındadır. Buna göre meal konusunda önemli bir bilinç oluştuğu söylenebilir. Evlerde tefsir bulunma oranı ile gençler tarafından okunma oranı arasındaki fark, toplumla daha fazla buluşabilen tefsirler hazırlanması gerektiğini göstermektedir. Kısa surelerin tefsirini okumaya "hayır" diyenlerin toplam oranı %3,8 gibi küçük bir gruptur.

Kız öğrenciler, erkeklere göre %6,8 daha fazla oranda halka yönelik tefsir sohbetleri olmasını gerektiği kanaatindedir. Lisans öğrencilerinin oranı ise ön lisans öğrencilerine göre yaklaşık %10 daha fazladır. Tefsir ders veya sohbetlerine katılmayı isteme düzeyi bakımından kız öğrenciler erkeklere göre %8,8 oranında öndedir. Lisans öğrencileri de ön lisansa göre %8,6 daha fazla tefsir sohbetlerine katılabileceğini ifade etmiştir. Tefsir ders veya sohbetlerine katılmaya "evet" diyen öğrencilerin toplam ortalaması, %69,9 gibi iyi sayılabilecek bir orandadır.

Öğrencilerin ortalama %78,5'lik bölümü Kur'an'ı, her şeye dair bilgi ihtiva eden bir kitap olarak algılamaktadır. Bu oranın, "Kur'an yüce ve mukaddes bir kitap ise onda her türlü

bilginin bulunması gerekir” şeklindeki yaygın bir algıyı yansıttığı söylenebilir. Dolayısıyla örgün ve yaygın eğitimdeki Kur’an anlatılarında, onun içeriği üzerinde daha fazla durulmalıdır.

Kur’an’ın, günlük hayatta insanlar arası ilişkileri çeşitli hükümlerle düzenleyen bir kitap olduğu algısına sahip olan kız öğrencilerin oranı, erkeklere göre %7,1 daha fazladır. Lisans öğrencileri ise ön lisans öğrencilerine göre %6,8 daha fazla oranda bu algıya sahiptir. Bize göre bu algı düzeyinin çok daha yukarılarda olması gerekir. Bu nedenle, Kur’an’ın muhtevasının kavranmasına daha fazla odaklanılmalıdır.

“Kur’an çağdaş yorumlanmalı mıdır?” ve “yeni bilimsel veriler Kur’an yorumunda kullanılmalı mıdır?” şeklindeki sorulara verilen cevaplar, gençlerin farklı kanaatlere sahip olduğunu göstermektedir. Erkek öğrencilerdeki, Kur’an’ın çağdaş/modern yorumlanması gereken kitap olduğu algısı, kız öğrencilere göre %11,3 daha fazladır. Buna göre kızların erkeklere göre daha muhafazakâr olduğu söylenebilir. Lisans ve ön lisans öğrencileri arasında ise belirgin bir fark yoktur. Öğrencilerin bu konuda üç belirgin gruba bölünmesinin, Kur’an’a yaklaşımlar (Polat, 2007) konusundaki üç ana kategoriye işaret ettiği söylenebilir. Kur’an’ı, yorumunda yeni bilimsel verilerin kullanılması gereken bir kitap olarak algılama hususunda da üç belirgin grup olduğu görülmektedir.

Kur’an’ın, kişiyi cinlerden koruyan bir kitap olduğu algısı, kız öğrencilerde erkeklere göre %2,8 daha fazladır. Ön lisans öğrencileri ile lisans öğrencileri arasında %12,7 oranında belirgin bir fark vardır. Üniversite gençlerinin ortalama %44,9’u, Kur’an’ın cinlerden koruyucu bir kitap olduğu algısını paylaşırken, bu konuda fikri olmayanların oranı %35,5’tir. Öğrencilerin tamamına yakını Kur’an, Tevrat, İncil ve Zebur’u, dört ilahi kitap olarak tanımaktadır. Bu oran, örgün ve yaygın eğitimin başarısını göstermektedir. Kız öğrencilerin erkeklere, lisans öğrencilerinin de ön lisans öğrencilerine göre ilahi kitapları tanıma düzeyinin biraz daha yüksek olduğu görülmektedir. Gençlerin ayet ve sureyi tanıma düzeyi de oldukça yüksektir. Ayeti tanıma düzeyi %95 civarında iken sureyi tanıma düzeyi yaklaşık %85’tir.

Meal ve tefsirin ne olduğunu tanıma düzeyinin %80 civarında olduğu söylenebilir. Fakat tefsiri tanıma düzeyinin meali tanıma düzeyinden biraz daha yüksek olması, tanımların sade ve anlaşılabilirliği ile ilgili olabilir. Kur’an’ın ilk nazil olan ayetlerinin Alak Suresinin ilk ayetleri olduğunu tanıma düzeyi yaklaşık %51’dir. Bize göre bu oran, DİKAB derslerinin hedefleri dikkate alındığında, daha fazla gerçekleşmesi gerekirdi. Kur’an’ın sure sayısını tanıma oranının da (%64) örgün ve yaygın din eğitiminin hedefleriyle uyuşmadığı söylenebilir.

Kur’an’ın bir defa da değil de zaman içinde, parça parça nazil olduğunu tanıma düzeyi yaklaşık %95’tir. Bu oran, din eğitimindeki hedeflerle uyumludur. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere, lisans öğrencilerinin de ön lisans öğrencilerine göre bu hususu tanıma düzeyi, biraz daha yüksektir. Kur’an’ın hem Mekke’de hem de Medine’de nazil olduğunu tanıma düzeyi,

yaklaşık %51 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranın, Kur'an'ın parça parça nazil olduğunu tanıma düzeyinden (%95) oldukça düşük olması dikkat çekmektedir.

Üniversite öğrencilerinin Kur'an okumayı bilme oranı, Türkiye genel ortalamasından yüksek iken okuma sıklığının daha düşük olması, Kur'an okumaya yeterince zaman ayırmadıklarını göstermektedir. Öğrencilerin Kur'an'a olan ilgileri bakımından, kızların erkeklere göre daha ileride oldukları açıkça görülmektedir. Bunun sebepleri, toplumsal cinsiyet ve din eğitimi gibi açılardan incelenmelidir. Lisans öğrencileri de aynı şekilde ön lisans öğrencilerine göre daha ilgili görülmektedir. Öğrencilerin Kur'an'a dair ilgileri ile genel bilgi düzeyleri arasında sonuçlar bakımından orantılı bir görünüm bulunmaktadır.

Sonuç olarak, üniversite gençleri arasında Kur'an'a dair önemli bir ilgi ve genel kültür oluştuğu söylenebilir. Ancak ortalama sonuçlar iyi düzeyde görülse de ülke ve milletimizin özellikleri, örgün ve yaygın eğitim imkanları dikkate alındığında bu oranların çok daha yukarılara çıkarılması gerektiğini ifade etmek gerekir. Bunun için Kur'an, meal ve tefsir okumayı özendirici çalışmalar yapılmalıdır. Üniversitelere, "Kur'an ve Meali" gibi seçmeli dersler konulmalıdır. Dil, üslup, mantık, kültür, eğitim seviyesi gibi hususlar göz önünde bulundurularak, gençlerin okuyabileceği mealler ve tefsirler hazırlanmalıdır.

### Kaynakça

- Aydar, Hidayet (2015). Cumhuriyet Dönemi Türkçe Kur'an Tefsirleri Üzerine İstatiksel Bir Değerlendirme, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı 2. Cerrahioğlu, İsmail (1993). *Tefsir Usulü*, Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları.
- Cin. (1993). *Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* İçinde (cilt 8, s. 5-8). Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları.
- Cirhinlioğlu, Fatma Gül ve OK, Üzeyir (2011). Kadınlar mı Yoksa Erkekler mi Daha Dindar?, *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks*, No 1.
- Çayır, C. ve Arpacı, M. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Dini Başarı Tutumları Üzerine Bir Araştırma (Dicle Üniversitesi Örneği), *Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı, 1.
- Çelebi, İlyas. (2009). *İslam'ın İnanç Esasları*, İstanbul: İsam Yayınları.
- Çetin, Abdurrahman (2012). *Kur'an İlimleri ve Kur'an-ı Kerim Tarihi*, İstanbul: Dergah Yayınları.
- Diyanet İşleri Başkanlığı/DİB (2014). *Türkiye'de Dini Hayat Araştırması*, Ankara: DİB Yayınları.
- Doğan, Mehmet (1994). *Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul: Bahar Yayınları.
- Doğan, M. Cihangir (2002). Üniversite Gençliğinin Alkol ve Uyuşturucuya İlişkin Tutumları (Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Çimkent Örneği), *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı, 6.
- Durmuş, Beril ve Yurtkoru, E. Serra ve Çinko, Murat (2013). *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi*, İstanbul: Beta Basım Yayın, 5. Baskı.
- Hacımüftüoğlu, Halil (2010). *Kur'an Tercümelelerinde Yöntem Sorunu*, İstanbul: İz Yayınları.
- Kartopu, Saffet ve Tanrıverdi, Hasan (2013). Dini Kavramlarla İlgili Algıların Oluşumunda

- Çocukluk Döneminin Etkisi: Gümüşhane Üniversitesi Örneği, *TheJournal of AcademicSocialScience Studies*, sayı, 7.
- Milli Eğitim Bakanlığı/MEB (2010/1). *Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9,10,11,12) Öğretim Programı ve Klavuzu*, Ankara: MEB Yayınları.
- (2010/2). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (4,5,6,7,8) Öğretim Programı ve Klavuzu*, Ankara: MEB Yayınları.
- Muska. (2006). *Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* içinde (cilt. 31, s. 267). Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları.
- Öztürk, Mustafa (2012). *Cumhuriyet Türkiye'sinde Meal ve Tefsirin Serancamı*, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Polat , Fethi Ahmet (2007). *Kur'an'a Yaklaşımlar / Çağdaş İslam Düşüncesinde*, İstanbul: İz Yayıncılık.
- Taş, Kemaleddin (2005). *Üniversite Gençliğinin Dindarlık Kriterleri Ölçeği*, Ankara: Alter Yayıncılık.
- Taş, Kemaleddin ve Uçar, R. (2004). Üniversite Gençliğinin Din, İslâm ve Terör İlişisini Algılayışı (Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği), *Dini Araştırmalar*, sayı, 20.
- Yapıcı, Asım (2009). Modernleşme-Sekülerleşme Sürecinde Türk Gençliğinin Anlam Dünyasında Dinin Yeri (Çukurova Üniversitesi Örneği), *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı, 2.
- URL: <https://tr.surveymonkey.com/mp/sample-size/> (05.04.2016)
- URL: <http://www.zinde.info/kuran%C2%92in-anlamiyla-bulusmak-kamuoyu-anketi/> (26.11.2008)